

Význam včelích produktů

Projekt Včely pro Moravský kras o.s. – „Pěší trasa Vilémovice - brána do Moravského krasu“

Med

Včely sbírají šťávu z nektarů nebo medovic od producentů (hmyzu), a tak díky zdroji snůšky má med dílčí odlišné vlastnosti. Ale to nejcennější, přidané **bioaktivní látky od včel**, obsahují oba druhy (**květový i medovicový**). Včely nosí do úlu tzv. sladinu a dlouhým procesem z ní **mladušky teprve vyrobí med**.

Med slouží včelám jako zdroj energie a ke konzervaci pylu.

Díky činnosti zvláště kočujícího včelaře a díky florokonstantnosti včely se můžeme setkat i s medy tzv. jednodruhovými např. řepkovými, slunečnicovými, akátovými, jedlovými, malinovými, lipovými atd. Med je potravinou, sladidlo a lék využívaný od počátků lidstva, a také proto **je naším tělem maximálně využitelný**.

Mateří kaše

Mateří kašička (MK) je **čistě včelím produktem**. Mladušky ji vytvářejí ve svých hltanových žlázách a používají ji pouze pro **krmení včelích larviček** 3 dny po vylíhnutí. Potom je touto kaší výhradně krmena larvička, ze které se má vyvíjet matka. **Včelí matka** je MK krmena po celý svůj život.

Velmi příznivý vliv má užívání MK při únavě, stresu, nedostatečné imunitě, nízkém a vysokém tlaku, nechutenství, stárnutí. Je výborným antidepresivem. Její regenerační účinek se výrazně projevuje také prostřednictvím kosmetických přípravků na pleť. Patří mezi harmonizační látky pro celý organismus.

Květový pyl (rouskový)

Jedná se o produkt **sbíraný včelami** buď záměrně nebo při nektarové snůšce. Je zpracováván v úle mladuškami pomocí **fermentace medem** (konzervace a zhodnocení obsahu bioaktivních látek), takový pyl se pak nazývá perga. Včely při sčesávání pylu do košičků na zadních nohách přidávají ke zvlhčení obsah medného váčku a sekrety svých žláz, které flumí klíčivost pylu a konzervují jej. Pyl je bílkovina určená pro výživu plodu a mladušek.

Pro lidský organismus je pyl zdrojem bílkovin při růstu, těžké fyzické práci, při sportu a také tehdy, kdy je nutné rychle obnovit poškozené tkáně, šlachy, kosti (např. úrazy, operace).

Včelí vosk

Vosk je **vedle medu člověkem nejdále užívaný včelí produkt**. Je to čistě **produkt včel-mladušek**, které jej vylučují na spodní části zadečku v podobě šupinek. Potřebují jej ke stavbě plástů jak plodových, tak zásobních (v úle dostávají tzv. mezistěnu vkládanou včelařem). Dále z něj staví trubčí plásty, matečnickové misky a zavíčkávají zralý med v buňkách.

Lidé využívali vosk na výrobu svící, ztracených forem, konzervaci zbraní, kožených oděvů, bot, nábytku (šelaky), v kosmetice. Dále se používá při tvorbě botiček. Vosk lze také použít místo tuku u dietní přípravy jídel na pánvi nebo pro vymazání plechů před pečením. K potravinářským účelům je nutné používat výhradně panenský vosk.

Propolis

Obsahuje pryskyřice, které včely odkusují z pupenů rostlin, dále včelí vosk a výměšky včelích žláz, které přidávají při zpracování propolisu.

Propolis slouží k dezinfekci úlu (má výrazně antibakteriální účinky), k **utěšňování otvorů** (česna) a k mumiifikaci vniklých rušitelů (myši atd.), které včely nedokáží vynést z úlu. Ochrňuje před bakteriemi, viry, plísněmi, houbami a kvasinkami. U člověka posiluje imunitu organismu. Má antioxidantní účinky. Užívá se při léčbě rýmních onemocnění. Propolis v kombinaci s medem, mateří kaší a včelím pylem zvyšuje životní vitalitu a zpomaluje stárnutí.

Včelí jed

Jedová žláza se vyvíjí **u mladušek** nejpozději 17. - 19. den života, když nastupují do funkce strážkyň česna. **U dělnic** má funkci obrannou, včela žihadlo použije, pokud je vydrážděna např. prudkým pohybem, vůní parfému, riziko se zvyšuje před bouřkou. **U matek** má funkci selektivní (odstranění konkurenční matky), jinak jí žihadlo slouží jako kladátko vajíček. **Samečci** (trubci) jedovou žlázu nemají. Včelí jed působí u člověka příznivě, jako prostředek přírodní léčby u některých onemocnění např. revmatických zánětů, zánětů šlach a dalších. Nejúčinnější aplikace je prostřednictvím včely na konkrétní místo nebo v podobě masti (apísin). **Pozor zvláště u alergiků na včelí jed.**